

P Á Z M Á N Y
B ö l c s – É s z
T A N U L M Á N Y I
V E R S E N Y
T Ö R T É N E L E M

2018/2019. I. forduló
írásbeli teszt (munkapéldány)

Online kitöltendő:
<https://goo.gl/forms/sOmKYj0K0BBLr0Zw2>
határidő: 2017. október 26.

Kedves Versenyző!

Az idei **Pázmány Bölcs–Ész Tanulmányi Verseny** történelem szaktárgyi részének hívószavai az **ÓKOR**, az **ANTIKVITÁS**. Az eddig megszokottól eltérően idén a feladatok kizárólag az ókorhoz, illetve az antik világ recepciójához és továbbéléséhez kapcsolódnak. Az antik örökség, az ókori történelem az európai népek közös kultúrkincse, olyan hagyomány, amely összeköt, európai identitást ad, értéket teremt. Fontosnak tartjuk, hogy a középiskolás diákok, leendő egyetemisták figyelmét e kimeríthetetlenül gazdag örökség felé irányítsuk.

Fontos tudni, hogy a továbbjutóktól a szóbeli döntőre majd egy, az alábbi témakörökből elkészítendő **12 percnyi** időtartamú kiselőadást (referátumot) várunk.

- 1. Szabadon választott pannóniai (Kárpát-medencei) település, illetve településrész antik, római kori történetének, emlékeinek bemutatása.*
- 2. Választott ókeresztény egyházatya (pl. Szent Ágoston) munkásságának összefoglaló bemutatása, külön kitérve annak megválaszolására, milyen, napjaink számára is érvényes gondolatokat fogalmazott meg az adott szerző.*
- 3. A nagy ókori népmozgások (görög gyarmatosítás, ókor végi népvándorlás) és napjaink migrációs folyamatainak összevetése.*
- 4. Egy, az antik római történelem során kialakult politikai modell (királyság, köztársaság, császárság) működésének bemutatása, kitérve annak megválaszolására is, hogy az adott modell a közép-, új-, és jelenkori Európa történelmében milyen formában élt, él tovább.*
- 5. Egy szabadon választott ókori államférfi, hadvezér életútjának, valamint az utókorra gyakorolt hatásának bemutatása*
- 6. Az antik Róma történetének egy szabadon választott nagyobb korszakában lévő női szerepek bemutatása.*

A verseny két írásbeli előválogatóján az elmúlt évek feladatlapjaihoz hasonlóan olyan kérdésekre is választ várunk, amelyek a szóbeli döntőre való felkészülést segítik.

Ez a letölthető feladatlap munkapéldány, a véglegesnek szánt válaszokat a fent megadott link alatt található on-line felületen keresztül lehet beküldeni a verseny zsűrijének.

A felkészüléshez történelmi monográfiák, tanulmánykötetek, szakfolyóiratok, forráskiadások, történelmi szöveggyűjtemények használata ajánlott. Szakirodalomként a Wikipédia, valamint kétes hitelességű honlapok feltüntetése nem elfogadott!

Jó munkát, eredményes versenyzést kívánunk!

A szervezők

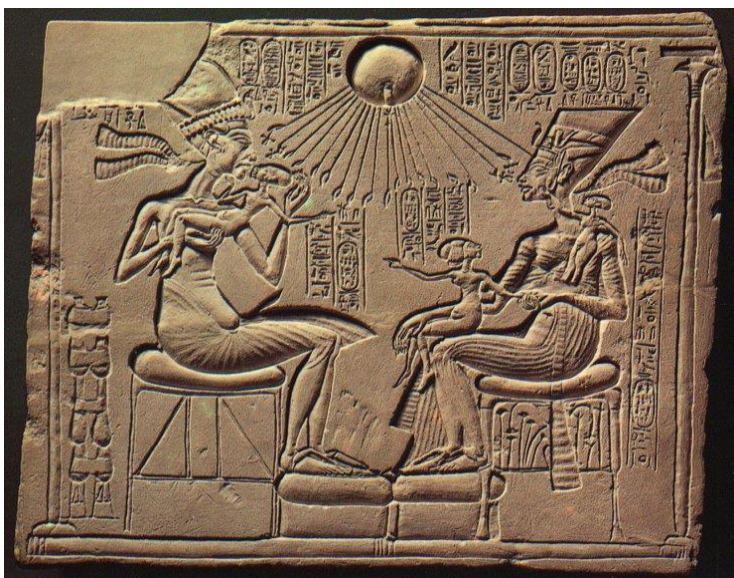
1. Továbbjutás esetén melyik témakörben készítené szívesen kiselőadást? (Nem a pontos címre, hanem egyelőre a témakörre vagyunk kíváncsiak.)

2. Gyűjtsön szakirodalmat (könyv és folyóiratcikk címeket) és forrásokat a választott témakörhöz! Legalább öt mű szerzőjét és címét tüntesse fel!

3. Fogalmazzon meg előzetesen két-három olyan kérdést, amelyekre a tervezett kiselőadása választ adhat!

TESZTKÉRDÉSEK

4. Az alábbi kép egy ókori kultúrához kapcsolható. Határozza meg, mely kultúrához tartozik és foglalja össze röviden a kép tartalmát!

5. *Hol uralkodtak az alábbi személyek, kik voltak közülük kortársak?*

- a) Nabunaj (Nabu-naid)
- b) Kürosz perzsa
- c) III. Szalmanassar (Sulmánu-asarídu)
- d) Jéhu
- e) II. Nabukadnecár (Nabu-kudurri-uszur)
- f) Cidkija

6. *Határozza meg röviden, hogy mit jelentenek a következő fogalmak!*

- a) hübrisz
- b) métropolisz
- c) szarissza
- d) ephorosz
- e) kleosz

7. *Sorolja fel, hogy a Parthenón domborművein és a benne elhelyezett Athéné szobron milyen mítoszokat ábrázoltak a művészek! Mit gondol, miért éppen ezeket a mítoszokat ábrázolták?*

8. *Milyen eseményt és évszámot tud kapcsolni a következő személy- és földrajzi nevekhez?*

- a) Catilina
- b) Actium
- c) Cannae
- d) Herculaneum
- e) Verres

9. *Milyen eseményről van szó a következő szövegben? Mit tudunk meg belőle a korabeli keresztényekről és arról, hogyan viszonyultak hozzájuk, mit gondoltak róluk a korabeli pogányok?*

„De sem emberi segítségre, sem a princeps ajándékainak vagy az istenek engesztelésének hatására nem akart eltávozni az a gyalázatos hiedelem, hogy parancsra tört ki a tűzvész. Ezért a híresztelés elhallgattatása végett Nero másokat tett meg bűnösnek, és a legválogatottabb büntetésekkel sújtotta azokat, akiket a sokaság bűneik miatt gyűlölt és Christianusoknak nevezett. Christust, akitől ez a név származik, Tiberius uralkodása alatt Pontius Pilatus procurator kivégeztette, de az egyelőre elfojtott véstes babonáság újból előtört, nemcsak Iudaeában, e mételyszülőházájában, hanem a városban is, ahová mindenünnen minden szörnyű és szégyenletes dolog összefolyik, s hívekre talál. Így hát először azokat fogdosták össze, akik ezt megvallották, majd az ő vallomásuk alapján hatalmas sokaságra nem is annyira a gyűjtogatás vádját, mint inkább az emberi nem gyűlöletét bizonyították rá. És kivégzésüket még csúfsággal is tetézték, hogy vadállatok bőrébe burkoltan kutyák marcangolásától pusztuljanak, vagy keresztre feszítve, és mikor bealkonyodott, meggyújtva éjszakai világításul lángoljanak. Nero a kertjeit

ajánlotta fel e látványosság céljába, és cirkuszi játékokat rendezett, amelyen kocsisruhában a nép közé vegyült, vagy kocsi szállításra szállott. Ebből, bár bűnösök voltak és a legsúlyosabb büntetést is megérdemelték, szánalom támadt, mivel nem a közjó érdekében, hanem egy ember kegyetlensége miatt kellett pusztulniuk.” (Tacitus: Évkönyvek XV. 44).

10. Nagy Sándor birodalma legnagyobb kiterjedése idején mely mai országok területét foglalta magában?

11. A megfelelő személy nevének számát helyezze a megadott szólás, szállóige, idézet mellé!

1. Cato ; 2. Cicero; 3. Szent Ágoston; 4. Tacitus; 5. Epiktétosz; 6. Plutarkhosz; 7. Quintilianus;
8. Xenophon; 9. Vergilius

___ „Félek a danaóktól, még ha ajándékot hoznak is.”

___ „Ó idők, ó erkölcsök”

___ „Egyébként javasolom, hogy Karthágót le kell rombolni.”

___ „Vedd és olvasd!”

___ „Nehéz a boldogoknak helyesen megítélni a nyomorúságot.”

___ „A tenger! A tenger!” (Thalatta! Thalatta!)

___ „Isten ajándéka, hogy élünk, viszont a filozófiáé, hogy helyesen éljünk.”

___ „Harag és részrehajlás nélkül”

___ „Győzhetetlen lehetsz, ha nem bocsátkozol olyan küzdelmekbe, amelyekben a győzelem nem tőled függ.”

*12. Az alábbi történelmi regények, novelláskötetek közül mely(ek) története **nem** játszódik az ókorban?*

- a) Bodor Á., Az Eufrátesz Babilonnál
- b) Dáné T., A fáraó igazlító szeme
- c) Hegedüs G., A milétoszi hajós
- d) Kosztolányi D., Nero, a véres költő
- e) Móra F., Aranykoporsó
- f) Ráth-Végh I., Ércmadár
- g) Révay J., Raevius ezredes utazása
- h) M. Waltari, Az emberiség ellenségei
- i) M. Waltari, Johannesz Angelosz

13. Ki volt Dionysius Exiguus?

- a) Szent Ágoston tanítványa és barátja
- b) Nagy Sándor egyik hadvezére
- c) Szerzetes, Jézus Krisztus születési évének, a 0. évnek a kiszámítója
- d) Híres szíriai remete, csodatételeiről vált ismerté.

14. Kinek az életrajzából idéztünk adatokat?

Hadrianus halála után Antoninus Pius adoptálta. A sztoicizmus eszméinek megfelelően igyekezett élni. Uralkodása alatt a keresztények eleinte békében élhettek. Császárként azonban szinte folyamatosan háborúkat kellett vívnia. A környezete a váltakozó sikeres háborúkért, az éhínségért és a pestisért a keresztényeket tette felelőssé. Uralma alatt a birodalom több részén is végeztek ki embereket kereszténységükért. A legtöbb áldozattal járó eset Lyonban történt.

15. Kit tart a leginnovatívabb ókori történelmi személynek? Három-négy mondatban indokolja is a választását!

16. Győzze meg barátját öt-hat mondatban, miért volna a legjobb választás Augustus Római Birodalmában élni!

17. Melyik magyar fizetőeszközön található a világ legnagyobb példányszámú ókori 'szövegkiadása'? Melyik ókori szerző munkájából látható részlet a pénzen? Kinek a tulajdona volt a konkrét könyv, amelyből a szövegkiadás készült?

18. Melyik magyar történetírót nevezik a magyar Liviusnak?

- a) Kézai Simon
- b) Istvánffy Miklós
- c) Heltai Gáspár
- d) Szerémi György